

РОЛЬ ОЗЕЛЕНЕННЯ У МІСЬКОМУ ПРОСТОРИ

РАДІОНОВА Людмила Олексіївна

канд. філос. наук, доцент,

ТИХАНСЬКА Дар'я Вадимівна

здобувач вищої освіти

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

Міське озеленення виконує ряд важливих ролей у міському просторі, які включають екологічні, соціальні, естетичні та здоров'язберігаючі аспекти. Ось кілька ключових ролей міського озеленення:

Екологічна роль.

Збереження біорізноманіття: Зелені зони в місті можуть служити місцем для росту різноманітних рослин і створювати середовище для живлення різних видів тварин, що сприяє збереженню біорізноманіття.

Очищення повітря: Рослини поглинають вуглекислий газ та інші забруднюючі речовини, сприяючи поліпшенню якості повітря в міському середовищі.

Регулювання температури: Дерева та інші рослини можуть допомагати знижувати температуру в місті шляхом створення тіні та випаровування води через процес фотосинтезу.

Соціальна роль.

Відпочинок і рекреація: Міське озеленення надає місця для відпочинку, спорту, прогулянок та інших видів дозвілля для мешканців міста.

Сприяння соціальній взаємодії: Зелені зони можуть стати місцем для зустрічей, фестивалів та інших суспільних подій, що сприяють підтримці соціальної активності.

Естетична роль: Поліпшення вигляду міста: Зелені насадження, парки та сади роблять міський простір більш привабливим та приємним для мешканців та відвідувачів міста.

Здоров'я та благополуччя.

Фізичне та психічне здоров'я: Зелені зони сприяють фізичному здоров'ю через можливості для фізичної активності, а також поліпшують психічне благополуччя, зменшуючи стрес та підвищуючи настрій.

Роль у міському плануванні.

Контроль над розвитком міста: Зелені зони можуть слугувати бар'єрам для необмірних міських забудов та допомагати зберігати рівновагу між розвитком та збереженням природних ресурсів.

Міське озеленення є важливим елементом сталого розвитку міст, сприяючи не лише здоров'ю природи, а й якості життя людей, що проживають у містах.

Міське озеленення існує з давніх-давен. Давньоєгипетські парки відомі приблизно з 3 тисяч років до н. е.; шумеро-аккадські зелені насадження ще на тисячу років старші. Згадаймо також, що серед Семи чудес світу згадуються

напівміфічні висячі сади Семіраміди (приблизно V століття до н.е.) – найзнаменитіший з найдавніших зразків ландшафтного дизайну. Під впливом паркової культури Єгипту, Персії та Дворіччя розвинулися грецькі традиції озеленення, що залишили в історії свої шедеври, з яких найбільш відомі Лікейський гай та сад Академія. Слова «ліцей» та «академія» вже давно асоціюються у нас лише з наукою та освітою, але все почалося саме з приміських садів стародавніх Афін, де Платон та Аристотель вели бесіди зі своїми учнями.

Лікейський сад став місцем виникнення самої науки про рослини: після Аристотеля його неформально успадкував «батько ботаніки» Теофраст і зайнявся у ньому своїми спостереженнями та дослідями. Там були написані всі дев'ять томів його «Дослідження про рослини». Греки завжди прагнули до того, щоб у міському озелененні зберігалася природна краса: їх парки містили в собі численні елементи природного ландшафту і часто плавно переходили в ліси, що оточували місто. Давня мрія городян – будувати навколо себе села.

Вперше ідея міста-саду була описана в книзі «Завтра: мирний шлях до реальної реформи» (зустрічається ще один варіант назви – «Міста-сади майбутнього», це перевидання книги 1902 року) англійським парламентським репортером Е. Говардом.

Говард вважав, що сучасне йому місто зжило себе і запропонував схему, де поєднані місто і сільська місцевість. Радіонова Л. О. підкреслює, як по-новому це звучить сьогодні, в період пандемії по COVID-19, коли у вигаші ті, хто може переїхати на дачі, в село, бо сьогодні паралельно зі створенням нової рутини і незліченними конференціями в Zoom ми спостерігаємо відтік жителів у передмістя і селища [1, с. 70-71].

У великих містах важливе штучне озеленення. До штучних міських посадок відносять озеленення проїзної частини, дворове озеленення, озеленення індивідуальних ділянок, сади, парки та сквери, вертикальне озеленення та міські лісопосадки. Деякі елементи, такі як газони, клумби та бордюри, не є самостійними, але можуть бути посаджені всюди з декоративною метою.

Озеленення автомобільних доріг та тротуарів, мабуть, є найважливішим елементом при плануванні міст. Саме вздовж проїжджої частини повітря найбільше забруднене пилом та вихлопними газами. Останнім часом часто говорять також про «шумове забруднення», і навіть про світлове – у темну пору доби – від фар численних автомобілів. З розвитком міст стає зрозумілим їх негативний вплив на фізичне та ментальне здоров'я людини. Доведено, що міське середовище згубно впливає на процеси акселерації, сприяє порушенню біологічних ритмів, виникненню алергічних реакцій, онкологічних захворювань, збільшення частки осіб з надмірною вагою, передчасного старіння і скорочення тривалості життя.

Основним чинником перерахованих порушень є екологічний аспект, однак на ментальний стан частіше за все впливає, безпосередньо, середовище існування. Таким чином, навіть щільна та типова забудова дворів може призводити до депресії. Вважається, що основними факторами виникнення

депресивних станів в мегаполісах є: шум, кольори, архітектурне середовище, спосіб життя в умах постійного «мурашнику» великого міста. Озеленення населених місць – це комплекс робіт із створення і використання зелених насаджень у населених пунктах. Озеленення є складовою частиною загального комплексу заходів із планування, забудови і благоустрою населених пунктів.

Відомо, що людина і природа тісно пов'язані, однак особливості цього зв'язку почали вивчати досить нещодавно. Природа є невід'ємною частиною гармонійного психологічного розвитку людини. Одним з перших взаємопов'язаність формування особистості і природи став вивчати публіцист Річард Лоув. Вивчаючи дитячу психологію та особливості формування особистості в сучасному світі, Лоув сформував термін «синдром дефіциту природи». На базі цього дослідження була написана книга «Остання дитина в лісі», яка широко висвітлює проблеми відчуження сучасних дітей від природного та їх жагу до ізоляції, пояснює наслідки таких змін, серед яких: проблеми з боку емоційного інтелекту, дратівливість, тривожність, незмога протидіяти стресу, психосоматичні розлади [2]. У сучасному світі, де панує галас та метушня, людина прагне спокою та усамітнення. Саме тому з приходом урбанізації суспільство почало прагнути природності. Так в кінці 20 ст. виникає нова течія в архітектурі – інноваційна архітектура. Зелена архітектура – це напрям інноваційної архітектури, який базується на використанні природних форм та поєднанні будівель з навколишнім середовищем.

Список використаних джерел:

1. Радіонова Л. О. Нова норма як детермінанта «віртуального міста». *Габітус*. Вип. 14. 2020. С.70-76.
2. Лоув Річард. URL: http://loveread.me/books.php?id_author=12105

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ РОЛІ УЧАСТІ ГРОМАДЯН У ВИРОБЛЕННІ ТА ПРИЙНЯТТІ ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

РАДІОНОВ Вадим Сергійович

здобувач вищої освіти

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

Активний пошук нових форм демократії став характерною особливістю сучасної міжнародної політичної думки та практики. Деякі вчені працюють над винайденням і впровадженням раніше невідомих концепцій та типів демократії, тоді як інші звертаються до традиційних концепцій, намагаючись знайти у них раціональні аспекти, які можна вжити для модернізації та адаптації до сучасного суспільства.